

Europautvalget

INFORMASJONSPAKKE FRA FAGGRUPPE PÅ EØS/EU

29. NOVEMBER 2021

Det vises til innkalling til møte i Europautvalget, sendt 22. november. Møtet finner sted 29. november, fysisk i S-447. Fra regjeringen stiller utenriksminister Anniken Huitfeldt og klima- og miljøminister Espen Barth Eide. Stortingets faggruppe for EU/EØS-informasjon (utredningsseksjonen, stortingsbiblioteket og internasjonal avdeling) har utarbeidet nedenfor bakgrunnsinformasjon knyttet til sakene på dagsordenen, samt andre aktuelle EU/EØS-saker.

Utenriksministeren vil redegjøre for:

- EØS-rådets høstmøte
- Situasjonen på grensen mellom Polen og Hviterussland
- Overordnet om regjeringens arbeid med Europas grønne giv og særlig på næringslivsområdet
- Arbeidet med bærekraftig finans

Klima- og miljøministeren vil redegjøre for:

- Norges klima- og miljøsamarbeid med EU

Rettsakter:

- Aktuelle rettsakter for møtet i EØS-komiteen 10. desember

Utenriksministeren vil redegjøre for:

EØS-rådets høstmøte

EØS-rådet er det øverste politiske organet i EØS-samarbeidet, og møtes to ganger i året. På de halvårige møtene drøfter EØS EFTA-representantene, vanligvis utenriksministrene, EØS-avtalens utvikling med sine politiske kolleger i EU. Det gjøres ingen formelle vedtak, men det pleier å bli vedtatt en felles erklæring. Den felles erklæringen, sammen med offentliggjøringen av referatet fra forrige møte, gir informasjon om hvordan samarbeidet fungerer, og status på områder som EU-programmer, EØS-midlene og handel med landbruksvarer.

EØS-rådsmøtet 24. november fant sted fysisk for første gang siden starten av pandemien. Utenriksminister Anniken Huitfeldt ledet møtet, hvor Island og Liechtenstein var representert ved sine EU-ambassadører. Fra EU-siden deltok ministeren for økonomisk utvikling og teknologi fra formannskapet Slovenia, og representanter fra Europakommisjonen og EUs utenriksstjeneste (EEAS).

Så langt vi kjenner til, er det første gang i forumets historie at det ikke ble vedtatt en felles erklæring, kun en ensidig uttalelse fra EØS EFTA-landene. Bakgrunnen for dette fremkommer ikke i [pressemeldingen](#) fra EFTA. Det omtales heller ikke i [pressemeldingen](#) fra den norske regjeringen. Men i [uttalelsen](#) fra EØS EFTA-landene står det: «*While it was regrettably not possible to adopt formal EEA Council conclusions in today's meeting, we underline the good functioning of the EEA Agreement together with the high quality of our cooperation, which were the object of an in-depth stock-taking and confirmed at our meeting*».

I sin uttalelse fremhever EØS EFTA-landene det indre markedets betydning for å sikre en rettferdig grønn og digital omstilling. Det tette samarbeidet mellom EU og EØS EFTA-landene under pandemien trekkes også frem, som anskaffelse og distribusjon av vaksiner, og den løpende utvekslingen av data, erfaringer og synspunkter: «*The Internal Market has been tested during the pandemic. It withstood the tests and has been strengthened through common resolve and timely measures, in conjunction with those taken within the framework of Schengen and other agreed frameworks*».

EØS EFTA-landene nevner også EUs pågående arbeid for å styrke helseberedskapen for å stå bedre rustet til å møte fremtidige helsekriser: «*We look forward to the continued close involvement of the EEA EFTA States to further enhance cooperation on these matters*». EØS EFTA-landenes deltakelse i EU-programmer under langtidsbudsjettet 2021-2027 (MFF) omtales som en viktig milepæl for en ytterligere styrking av samarbeidet: «*It is recognised that this cooperation will represent a substantial financial commitment from the EEA EFTA States towards a green, digital, inclusive and resilient society*».

På EØS-rådsmøtene er det alltid en orienteringsdebatt og en uformell politisk dialog. Temaet for orienteringsdebatten denne gange var EUs nye industristrategi, mens den politiske dialogen omhandlet Kina, Hviterussland og [EUs strategiske kompass](#). I diskusjonen om EUs nye industristrategi, som ble lagt frem i mai i år for å støtte omstillingen til en grønn og digital økonomi og gjøre industrien mer konkurransedyktig, uttalte utenriksminister Huitfeldt at EØS EFTA-landene selvfølgelig deler disse målene og ambisjonene. Ifølge regjeringens pressemelding fremhevet Huitfeldt Norges erfaring og kompetanse innen vannkraft, havvind, karbonfangst og -lagring samt grønn skipsfart. Hun pekte også på EØS-avtalens betydning i omstillingen til en grønn økonomi: «*EØS-avtalen vil være absolutt nødvendig i det grønne skiftet. Den legger rammene for vårt klima- og industrisamarbeid, og for Norges deltagelse i det indre marked - vårt viktigste marked*».

I den [europapolitiske redegjørelsen i Stortinget 23. november](#), sa utenriksminister Huitfeldt at EUs klimaprogram «Europas grønne giv» også er et vekst- og industriprogram, og at det vil være den sentrale drivkraften i den grønne omstillingen i Norge: «Derfor vil vi utvikle et strategisk industripartnerskap med EU. Det vil styrke våre muligheter til å skape arbeidsplasser i hele Norge. Det holder ikke å bare ha en analyse. Vi trenger en strategi for industriell satsing og omlegging. Norge og norsk næringsliv vil være en del av løsningen når Europa skal nå sine klimamål». [Se egen sak om den grønne giv på næringslivsområdet](#).

I møtet i EØS-rådet understreket utenriksminister Huitfeldt også betydningen av å øke befolkningens bevissthet om EØS-avtalen, både i EØS EFTA-landene og i EU: «The merits of the EEA Agreement are not always clear to stakeholders or the wider public. Good knowledge and understanding of the Agreement are essential for it to function smoothly. We need to promote increased knowledge and a broader understanding of EEA Agreement».

Etterslepet i EØS og den halvårslige framdriftsrapporten

I forkant av de halvårslige møtene i EØS-rådet publiseres en [framdriftsrapport om status for EØS-samarbeidet](#). Rapporten inneholder informasjon om det såkalte etterslepet (antall rettsaker som ikke er tatt inn i EØS-avtalen, men som allerede er trådt i kraft i EU). Det er nå på 594 rettsaker, en svak økning siden forrige møte. 245 av disse rettsaktene er fortsatt tidlig i prosessen, hvor ikrafttredelsesdatoen i EU har passert for mindre enn seks måneder siden.

I perioden januar til oktober 2021 ble det totalt tatt inn 554 nye rettsaker i EØS-avtalen. I samme periode i 2020 var det tilsvarende tallet 275 rettsaker. Siden forrige møte i EØS-rådet er 283 rettsaker tatt inn i EØS-avtalen, av disse fremheves blant annet EUs 4. jernbanepakke, ekomdirektivet og revisjonen av BEREC-forordningen, deltakelse i EU-programmer, avfallsdirektivet, dyrehelselovgivning og kapitalkravsforordningen (CRR), samt flere rettsaker knyttet til felleseuropeisk koronasertifikat.

Framdriftsrapporten gir alltid en oversikt over viktige utestående rettsaker, som man ønsker en rask løsning på:

- [økologiforordningen fra 2018](#) (ny på listen).
- [energieffektiviseringsdirektivet](#) (fra 2012)
- [byggningsenergidirektivet](#) (fra 2010)
- [tobakksdirektivet](#)
- [regler for classeselskap og inspeksjon av skip](#)
- [revisjon av AMT-direktivet om audiovisuelle mediatjenester](#)
- [forordningen om EUs flysikkerhetsbyrå \(EASA\)](#)

I tillegg til en framdriftsrapport offentliggjøres også [referatet](#) fra det forrige møtet i EØS-rådet (28. mai 2021). Denne gangen var det også en forsinket publisering av [referatet](#) fra møtet 19. november 2019.

EØS-midlene

Den felles erklæringen som følger de halvårslige møtene i EØS-rådet pleier å dekke faste tema som utviklingen av det indre marked, inkorporering av EU-rettsaker i EØS-avtalen, EU-programmer, finansieringsmekanismen (EØS-midlene) og handel med landbruksvarer. I den ensidige uttalelsen fra EØS EFTA-landene nevnes verken EØS-midlene eller handel med landbruksvarer, mens EØS-midlene er kort omtalt i den halvårslige framdriftsrapporten.

I den [europapolitiske redegjørelsen 23. november](#), sa utenriksminister Anniken Huitfeldt at forhandlingene med EU om EØS-midler for perioden 2021-2028 vil starte opp om kort tid: «I likhet med tidligere norske regjeringer vil vi stille klare betingelser for norske midler. EU har nylig vedtatt regler som knytter respekt for rettsstatsprinsippene til utbetaling av budsjettmidler til medlemslandene. En forutsetning for en ny periode vil være at vi får på plass minst like

effektive mekanismer for EØS-midlene». Utenriksministeren sa også at regjeringen vil «foreta en full gjennomgang av programsamarbeidet med Polen, for å sikre økt overvåking og kontroll av norske midler. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget om dette».

I Hurdalsplattformen varslet regjeringen en gjennomgang av effekten av EØS-midlene. «I gjennomgangen vil vi også se på hvordan arbeidet for å fremme rettstat og demokrati. kan styrkes. Sivilsamfunnet er under økende press i mange land og behovene er store. Jeg mener at Norge skal være en forutsigbar og langsiktig bidragsyter», sa Huitfeldt i redegjørelsen. EØS-midlene er også omtalt i [informasjonspakken](#) til møtet i Europautvalget 27. oktober.

Situasjonen på grensen mellom Polen og Hviterussland

«Vi står overfor en bekymringsfull og uoversiktlig humanitær situasjon ved den polsk-hviterussiske grensen. Denne krisen skyldes hviterussiske myndigheters kyniske bruk av sårbare mennesker som et utenrikspolitisk pressmiddel. ... Hviterussland har det fulle og hele ansvar for migrantstrømmen til grensene mot Polen og Litauen.» Det sa utenriksminister Anniken Huitfeldt i [Stortinget 23. november i år](#).

Det var i [sommar presidenten i Kviterussland](#), Aleksandr Lukasjenko, truga med å tillate migrantar og narkotika å krysse grensene frå landet til EU som ein reaksjon på EUs sanksjonar mot regimet. Kviterussiske styresmakter og turistselskap byrja deretter å legge til rette for reiser frå fleire land i Midt-Austen til Kviterussland i løpet av sommaren med fleire direkte flyruter. Dette har resultert i at fleire tusen migrantar har kome til Kviterussland dei siste månadane med håp om å kome seg inn i EU på grensa mellom Kviterussland og Latvia, Litauen og Polen. Kviterussiske styresmakter har lagt til rette for at migrantane kjem seg til grensa, mens EU-landa mellom anna har brukt både tåregass og sett opp piggrådgerder for å hindre dei i å kome inn i EU.

Kviterussland har lengje hatt eit komplisert tilhøve til nabolanda i vest. Dette var ytterlegare forverra etter omfattande valfusk i Kviterussland i samband med presidentvalet i august 2020. Valfusket førte til store demonstrasjonar og reaksjonar frå journalistar og opposisjonen. Regjeringa møtte dette med vald og arrestasjonar, og mange opposisjonelle reiste i eksil. Som reaksjon på dette har EU sidan oktober 2020 innført ei rekke restriktive tiltak retta mot innbyggjarar og selskap i Kviterussland i regimet eller som står nær regimet. Europakommisjonen gjorde [23. november framlegg om å svarteliste transportaktørar](#) som er involvert i å legge til rette for menneskesmugling og trafficking. I Stortinget 23. november viste utanriksministeren til at Noreg har slutta opp om samtlege av EUs sanksjonar mot Kviterussland og at regjeringa vil koordinere seg tett med europeiske partnarar også i den vidare handtering.

Polen har innført unntakstilstand i grenseområdet og hindra både journalistar og humanitære organisasjonar tilgang. Dette saman med mangle på fri presse i Kviterussland, har gjort det vanskeleg å få full oversikt over situasjonen. Det er derfor uvisse om det totale omfanget av migrantar som har kome til Kviterussland. [Politico skreiv 23. november](#) at Kommisjonen har opplyst at det per 14. november har kome 294 asylsøknadar i Latvia, 2649 i Litauen, og 6498 i Polen knytt til den konkrete situasjonen. [EUObserver skreiv 23. november](#) at Kommisjonen meiner det er omlag 15000 migrantar som er stranda i Kviterussland. 2000 av desse har vore nær grensene til Latvia, Litauen og Polen under svært vanskelege tilhøve og det er rapportert om fleire dødsfall. Dei 2000 skal nå vere [flytta vekk frå grensa](#). Samstundes skreiv EUObserver at mange flyruter nå er stansa etter press frå EU og at 450 migrantar har returnert til Irak i veke 46.

Forbundskanslar Angela Merkel har [hatt ein samtale med Lukasjenko om situasjonen](#). Også EU har vurdert om det er mogleg med dialog med Minsk om situasjonen. Den kviterussiske opposisjonen er kritisk til dialog. Opposisjonsleiaren Svetlana Tikhanovskaja karakteriserte Merkels samtale som svært underleg. [Tikhanovskaja deltok elles på ein debatt i Europaparlamentet 24. november](#) og møtte utanriksministeren [Anniken Huitfeldt i Oslo 25. november](#).

I tillegg til debatten med Tikhanovskaja, var situasjonen på den kviterussiske grensa opp i fleire andre debattar under plenumsmøtet til Europaparlamentet i veke 47. Det var ein særskilt debatt om situasjonen på grensa 24. november. [Agence Europe](#) skriv at det var brei støtte til nye sanksjonar mot regimet, men ulike syn på om dette er ei humanitær krise, migrantkrise eller eit hybridåtak. [I ein debatt om EUs toppmøte i oktober](#) var det semje om solidaritet med Lativa, Litauen og Polen og at EU ikkje må kompromisse med Kviterussland. Samtidig er det viktig å hjelpe migrantane, men det var ulike syn på korleis denne hjelpa skal gis. Representanten Beata Szydło som er medlem av det polske regjeringspartiet, kritiserte at EU fokusere på rettsstatspørsmål i Polen samstundes som Polen opplev eit hybridåtak på grensa i tillegg til covid-krise og høge energiprisar. Kommisjonspresident Ursula von der Leyen sa at sjølv land som står overfor hybridåtak, må respektere rettsstat og grunnleggjande rettar.

Koblinga som Polen har gjort mellom rettsstat og situasjonen på grensa mot Kviterussland er komplisert å handtere for EU. Dette har ikkje vorte lettare av at [Polen ikkje har ønska støtte frå EUs grensebyrå, Frontex](#). Innanrikskommisær Ylva Johansson sa til Politico i oktober at «*I think it could be a good idea to invite Frontex to be part at the Polish-Belarusian border to also visibly show that this is an European protection of the border and also because we have expertise in Frontex ... they can also help with the intelligence on how this mechanism of smuggling is working ... of course is for the Polish government to decide that.*» Polen har likevel opna for at [Frontex kan bistå med retur av migrantar](#).

Overordnet om regjeringens arbeid med Europas grønne giv og særlig på næringslivsområdet

«Den grønne given åpner nye muligheter for norsk verdiskapning og eksport. Derfor vil vi utvikle et strategisk industripartnerskap med EU», [sa utenriksminister Anniken Huitfeldt i Stortinget 23. november](#). Budskapet [ble gjentatt på EØS-rådsmøtet dagen etter](#), hvor orienteringsdebatten denne gangen omhandlet EUs nye industripolitiske strategi. I en [pressemelding](#) i etterkant av møtet, uttalte utenriksministeren at partnerskapet vil «*kutte utslipp og skape nye arbeidsplasser. Vi vil bidra med erfaring og ressurser*».

Nedenfor omtaler faggruppen EUs grønne giv og industristrategi, samt andre initiativ som kan være relevant for Norge og norsk industri:

Gjennom den [europeiske grønne given](#) skal EU redusere sine netto utslipp av drivhusgasser med minimum 55% innen 2030, sammenliknet med 1990-nivå. Den grønne given er en plan for utslippskutt, samtidig som den er EUs nye vekstplan. [Vekstplanen](#) har som målsetning å omforme EU til en moderne, ressurs-effektiv og konkurransedyktig økonomi med netto null-utslipp av drivhusgasser innen midten av dette århundret. Hovedmålsettingen er, ifølge Kommisjonen, å dra nytte av det betydelige potensialet som ligger i globale markeder for lavutslippsteknologi og bærekraftige produkter og tjenester. Kommisjonen legger vekt på at klimanøytralitet og sirkulær økonomi vil kreve en full mobilisering i industrien og omfatte alle ledd i verdikjeden, inkludert de energi-intensive sektorene. [Se egen sak om EUs nye regelverk og initiativ knyttet til klima og miljø](#) lenger ned i informasjonspakken.

Sentralt i vekstplanen er [EUs nye industripolitiske strategi](#). Strategien er fra mai i år og bygger på [strategien fra 2020](#). Et viktig punkt i strategien er å bidra til å akselerere de to skiftene, det grønne og det digitale (se [strategiens](#) punkt 5). Her trekkes det frem en rekke initiativer som skal bidra til å skape stabile rammer og konkurranse på like vilkår for europeiske bedrifter. Blant initiativene som trekkes frem er de umiddelbare mulighetene som ligger i EUs gjenoppbyggingsplan, [Next Generation EU](#), eksempelvis gjennom flernasjonale prosjekter og tildelinger under [Horizon Europe-programmet](#). Det vises også til gjennomgangen av regelverket på konkurranse- og statsstøtteområdet, for eksempel gjennom revisjonen av [retningslinjene for statsstøtte på områdene klima, energi og miljøbeskyttelse](#).

Videre legges det vekt på tiltak som revideringen av regelverk i [«fit for 55»-pakken](#) og tiltak knyttet til [CO2-grensejusteringsmekanismen](#) (CBAM, også kalt karbontoll). Denne mekanismen skal motvirke faren for at europeiske virksomheter flytter sin produksjon og sine utslipp til land utenfor kvotesystemet, såkalt karbonlekkasje. På [møtet i Europautvalget](#) 10. juni 2021 kommenterte stortingsrepresentant Espen Barth Eide grensejusteringsmekanismen: «*Det er etter min mening en veldig god idé som vi bør støtte varmt opp om. Men vi må passe oss for å være på riktig side. Dette blir stadig viktigere nå som EUs grønne giv åpner for mye mer aktiv industripolitikk, og det er en risiko for at vi blir stående på utsiden sammen med Kina hvis vi ikke passer på og følger ordentlig med*». Daværende utenriksminister Ine Eriksen Søreide svarte at hun var enig med Barth Eide og at man må finne den beste måten å jobbe på for å ivareta norske interesser: «*Det første, veldig positive skrittet, hvis det viser seg å holde helt inn, er nettopp at dette ikke vil ramme Norge. Vi regnes som en del av det indre marked sammen med de andre EFTA-landene, mens Storbritannia ikke regnes som et indre marked*». Politico skriver 22. november at Frankrike er åpen for at [ikke-EU-land, som USA og Storbritannia, kan få unntak fra klimatollen](#), men etter at regelverket er operativt i EU.

Som et ledd i den industripolitiske strategien har det også blitt opprettet flere [industriallianser](#) på EU-nivå, basert på en analyse av utfordringer og muligheter innen forskjellige industrielle økosystemer. Det er p.t. opprettet seks forskjellige industriallianser: [Ren hydrogen-alliansen](#), [Batterialliansen](#), [Råvarealliansen for sjeldne mineraler](#), [Alliansen for sirkulær plast](#), [Alliansen for industridata, edge- og skyteknologi](#) og [Industrialliansen for prosessor- og halvlederteknologi](#). Alliansene skal bidra til å støtte opp om implementering av ulike policy-målsetninger og involvere alle de relevante partene i verdikjeden. Ren hydrogen-alliansen skal for eksempel støtte opp om storskala utvikling av ren hydrogenteknologi innen 2030, ved å bringe sammen produsenter, etterspørselssiden og aktører knyttet til frakting og distribusjon av hydrogen. Equinor, NEL og Aker Clean Hydrogen er eksempler på norske selskaper som er medlem av Ren hydrogen-alliansen. DNV GL og SINTEF er eksempelvis medlemmer av nettverket til Batterialliansen, og Hydro og Nordic Mining er eksempler på medlemmer av nettverket til Råvarealliansen. Videre er Orkla og TOMRA blant annet med i Alliansen for sirkulær plast. De to resterende alliansene er fortsatt i en oppstartsfase og søker etter medlemmer til nettverket.

Alliansene er ikke direkte knyttet til tildeling av EU-midler eller EUs Important Projects of Common European Interest (IPCEI), men de er del av samme innsats. IPCEI-prosjektene utgjør også en sentral del av den industripolitiske strategien, og de skal, ifølge [regjeringen](#), støtte opp om innovative prosjekter på områder som krever en koordinert grenseoverskridende innsats. Prosjektene støttes med nasjonale midler, men er unntatt vanlige regler for statsstøtte og notifiseres særskilt til ESA. Norge er ett av 22 land som har knyttet seg til [IPCEI Hydrogen](#). Vi er ikke tilknyttet to IPCEI-prosjekter for batterier, [IPCEI Batteries I](#) og [IPCEI Batteries II](#), og vi er heller ikke tilknyttet [prosjektet for mikroelektronikk](#). Den manglende tilknytningen til batteriprojektene har blitt [kritisert av norske industriaktører](#).

En viktig side ved vekststrategien er [EUs gjenoppbyggingsfond](#). Gjenoppbyggingsfondet er hjørnesteinen i EUs gjenoppbyggingsplan, og fondet er på totalt 723,8 milliarder euro (i dagens priser). Fondet består av en lånedel (på 385,8 milliarder) og en tilskuddsdel (på 338 milliarder). Fondet skal bidra til at EU oppfyller målet om klimanøytralitet innen 2050, samtidig som det skal bidra til det digitale skiftet, jobbskaping og vekst. Ifølge tall fra Kommisjonen, har medlemslandene i sine planer satt av nesten 40% av pengebruken fra fondet til klimatiltak. Gjenoppbyggingen av europeisk økonomi kan også gi muligheter for norsk eksportrettet næringsliv. Gjenoppbyggingsfondet og Next Generation EU inkluderer 5,4 milliarder euro som skal deles ut gjennom Horizon Europe-programmet som varer ut 2027, hvor også norske prosjekter kan motta støtte. Disse pengene skal spesielt gå til grønn og digital gjenoppbygging etter COVID-19-krisen.

[Flere norske prosjekter](#) har fått støtte gjennom det forutgående Horizon 2020-programmet. Et av disse er [havvindprosjektet Flagship](#), som er et pilotprosjekt for flytende havvind. Flytende havvind [beskrives](#) som en fortsatt umoden teknologi som er avhengig av subsidier for å få økonomien til å gå rundt. Et annet viktig prosjekt hvor det er søkt om EU-støtte, er [Langskip-prosjektet](#) for karbonfangst og lagring (CCS). Forrige uke kom [nyheten](#) om at Fortums anlegg på Klemetsrud i Oslo ikke var med på listen over [tildelinger fra EUs innovasjonsfond](#). Dette kan blant annet få betydning for den vedtatte [kostnadsrammen for Langskip-prosjektet](#). EUs innovasjonsfond bidrar likevel til finanseringen av transport og lagring av CO2 på norsk sokkel i Nordsjøen gjennom [Northern Lights-prosjektet](#). Prosjektet er transport- og lagringskomponenten i Langskip-prosjektet, og prosjektet er med på [EUs liste over prosjekter av felles interesse](#).

Arbeidet med bærekraftig finans

Stortinget behandler for tiden [Prop. 208 LS \(2020-2021\)](#), om samtykke til å innlemme både [taksonomiforordningen](#) og [offentliggjøringsforordningen](#) (om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren) i EØS-avtalen. Samtykke innhentes på forhånd, og rettsaktene vil bli tatt inn i EØS-avtalen på et kommende møte i EØS-komiteen.

Taksonomiforordningen gir rammene for EUs arbeid med bærekraftig finans. Nedenfor legger vi vekt på arbeidet som nå skjer i EU med å vedta konkrete tekniske kriterier for hvilke økonomiske aktiviteter som anses som bærekraftige. Dette skjer gjennom delegerte rettsakter som vedtas av Kommisjonen, men må godkjennes av Rådet og Europaparlamentet i sin helhet. Vi omtaler også forslaget til en EU-standard for grønne obligasjoner. Både de delegerte rettsaktene og forslaget om grønne obligasjoner er merket som EØS-relevante.

Hvert år fram til 2030 kreves det ekstra investeringer på 350 milliarder euro for å nå EUs klimamål om en 55 prosent reduksjon av CO2-utslipp i 2030. I tillegg er det behov for ytterligere 130 milliarder euro for å nå andre miljømål. Det kommer fram i [Europakommisjonens strategi for finansiering av overgang til en bærekraftig økonomi](#) som ble lagt fram i juli i år. Dette kan ikke alene skje ved hjelp av offentlige midler, skriver Kommisjonen, men krever at de private kapitalstrømmene flyttes til bærekraftige og grønne investeringer. Et sentralt tiltak er utviklingen av et klassifiseringssystem, en såkalt taksonomi, for bærekraftige økonomiske aktiviteter. Formålet er å etablere en felles forståelse av hvilke investeringer som er bærekraftige i tråd med EUs langsiktige klima- og miljømål. Kriteriene for hva som er bærekraftig skal være basert på vitenskapelige bevis og føre-var-prinsippet.

Taksonomiforordningen etablerer rammeverket for bærekraftige investeringer og definerer seks miljømål som bærekraftskriteriene skal vurderes opp mot:

1. Redusere klimaendringene
2. Tilpasning til klimaendringer
3. Bærekraftig bruk og beskyttelse av vannressurser og marine ressurser
4. Omstilling til en sirkulærøkonomi
5. Forebygge og bekjempe forurensning
6. Beskytte og gjenopprette biologisk mangfold og økosystemer

For å bli klassifisert som bærekraftig, må en aktivitet ha vesentlig positiv effekt på minst ett av de seks miljømålene, uten å ha vesentlig negativ virkning på noen av de andre miljømålene. Se også [informasjonspakken til møtet i Europautvalget i juni i år](#).

Taksonomiforordningen gir Europakommisjonen hjemmel til å vedta delegerte rettsakter med utfyllende regler. De delegerte rettsaktene inneholder tekniske kriterier. Kommisjonens rådgivende organ [Sustainable Finance Platform](#) er sentral i dette arbeidet. Rådet og Europaparlamentet kan ikke vedta endringer i de delegerte rettsaktene, men kan vedta eller forkaste dem i løpet av fire (om nødvendig seks) måneder. I Rådet kreves det kvalifisert flertall for

å forkaste en delegert rettsakt (55 prosent av medlemslandene og 65 prosent av befolkningen). Følgende delegerte rettsakter er enten lagt fram eller planlagt:

Delegert rettsakt om miljømål 1 og 2

[Den delegerte rettsakten om tekniske kriterier for de to første miljømålene](#) (tiltak for avgrensning av og tilpassing til klimaendringer) dekker [13 sektorer](#): skogbruk, miljøvern og gjenoppretting av natur, industri, produksjon og distribusjon av fornybar energi, vann og avfall, transport (unntatt maritim skipsfart og luftfart), bygg, databehandling, forskning og teknisk rådgivning, finans og forsikring, utdanning, helsevesen og kunst og underholdning. Disse sektorene står for nær 80 prosent av utslippene av drivhusgasser i EU. Den delegerte rettsakten ble lagt fram i april i år, men ble offisielt vedtatt av Kommisjonen 4. juni (da den var oversatt til alle EU-språk).

[I Europaparlamentet fikk den delegerte rettsakten støtte](#) fra et flertall i de to ansvarlige fagkomiteene 27. september i år. Rollen til naturgass og kjernekraft, kompetansen til å regulere skog og biodrivstoff var sentrale tema i debatten. Blant dem som ønsket å avvise den aktuelle rettsakten var svenske Jessica Polfjärd (Moderaterna/EPP) og Emma Wiesner (Centerpartiet/Renew Europe). Polfjärd uttalte etterpå til [Europaportalen](#) at «*Jag är såklart djupt besviken. Vi har varit tydliga från början: kommissionens förslag kommer slå mot det svenska klimatarbetet, vår energiförsörjning, och vår konkurrenskraft*». Andre svenske medlemmer som deltok i avstemningen hadde et annet syn. Jytte Guteland (Socialdemokraterna/S&D) sa at selv om hun var kritisk til deler av systemet, er klassifiseringssystemet samlet sett nødvendig for å sikre grønn omstilling.

Rådet har frist til 8. desember med å godkjenne eller avvise den delegerte rettsakten. Forrige uke [kunngjorde den finske regjeringen at den ville avvise rettsakten](#). Regjeringen mener blant annet at skog-kriteriene er flertydelige og vanskelig å forstå: «*Kriterier som lämnar rum för tolkning kan leda till att skogsbruket hamnar utanför taxonomin och att möjligheterna att få finansiering för skogsbruksinvesteringar försämras*». Den finske regjeringen er også kritisk til at vannkraft og bioenergi behandles på en annen måte enn andre energiformer med lave utslipp. Regjeringspartiene [De Gröna og Vänsterförbundet tok dissens i saken](#). Den endelige beslutningen skal tas av Riksdagen. Ifølge Euractiv er det også [ventet at den svenske regjeringen vil avvise rettsakten](#).

I den delegerte rettsakten er det fastsatt en generell [utslippsgrense på 100g CO₂/kWh for bærekraftig energi](#) i et livssyklusperspektiv. Dette ekskluderer i utgangspunktet naturgass, selv med karbonfangst- og lagring (CCS). Naturgass - og kjernekraft - er imidlertid ikke en del av den delegerte rettsakten. Det skal legges fram en egen supplerende rettsakt, hvor man mest sannsynlig vil se på klassifisering av gass som en overgangsteknologi. [Den supplerende rettsakten om kjernekraft og gass](#) skulle ha vært lagt fram i juni, men er utsatt. [Ifølge Agence Europe skal den legges fram 1. desember](#), dagen før møtet mellom EU-landenes energiministre. For Norge kan klassifisering av naturgass få stor betydning. Den delegerte rettsakten er [nært knyttet opp mot Kommisjonens «gasspakke» som skal legges fram 14. desember](#). Det er ventet at forslaget til et revidert gassmarkedsdirektivet vil sette rammer for et EU-sertifiseringssystem for fornybare og lavkarbon gasser basert på et livssyklusperspektiv.

Spørsmålet om inkludering av kjernekraft og naturgass er høyt på dagsorden i EU, knyttet til [debatten om de høye energiprisene](#). Flere land argumenter for økt satsing på kjernekraft, mens andre fraråder «grønnvasking» av kjernekraft på det sterkeste. Kommisjonspresident Ursula von der Leyen sa 22. oktober at i tillegg til fornybare energikilder «[we need a stable source, nuclear; and during the transition, of course, natural gas](#)».

Ove Trellevik (H) stilte nylig et [skriftlig spørsmål til olje- og energiminister Marte Mjøs Persen](#) om regjeringen arbeider aktivt for at EU skal godkjenne norsk naturgass som «miljømessig bærekraftig» i EU. Ministeren svarte 9. november.

Delegert rettsakt om miljømål 3 til 6

Kommisjonens rådgivende organ Sustainable Finance Plattform publiserte 3. august i år [utkast til kriterier for økonomiske aktiviteter bidrag til de fire siste miljømålene](#) i taksonomiforordningen. Det er: vann- og havressurser, sirkulærøkonomi, forurensning og arts mangfold/økosystemer. Frist for innspill var 24. september. Sustainable Finance Plattform skal etter planen legge fram sine anbefalinger i november i år. Disse vil danne grunnlaget for Kommisjonens delegerte rettsakt for de fire miljømålene, som er ventet i første halvår 2022, og skal gjelde fra 1. januar 2023.

[Utkastet definerer kriterier for fiskeri, men ikke havbruk.](#) Det vil bli prioritert i neste omgang. I regjeringens høringsinnspill i 2020 ble det understreket at det for Norge er viktig at havbrukssektoren omfattes av kriteriesettet for de fire gjenstående miljømålene. I et innlegg i Dagens næringsliv 17. august, skriver tidligere fiskeri- og sjømatminister Odd Emil Ingebrigtsen (H) at det er behov for å synliggjøre bærekraftig virksomhet både i fiskeri- og havbrukssektoren. Det vil bidra til at privat kapital kan dreies mot slik virksomhet og gi selskaper økte incentiver til å gjøre sine forretningsmodeller mer bærekraftig. Samtidig peker Ingebrigtsen på at det er flere utfordringer innen havbruk som må løses, særlig knyttet til fiskefôr.

Delegert rettsakt om opplysningsplikt

Den 7. juli i år publiserte Kommisjonen en [delegert rettsakt om opplysningsplikt](#). Den retter seg mot finansielle og ikke-finansielle virksomheter, og stiller krav om at de skal offentliggjøre i hvor stor grad deres aktiviteter er bæredyktige basert på artikkel 8 i taksonomiforordningen. Finansinstitusjoner skal offentliggjøre hvor mye av bankenes utlån som gis til bærekraftige aktiviteter. Dette omtales som «den grønne brøken», Green Asset Ratio (GAR). Banker vil få mer attraktive finansieringsbetingelser dersom de kan rapportere høye grønne brøker.

[Finansdepartementet sendte 2. juni et høringsinnspill](#) i forkant av publiseringen av rettsakten. I innspillet fokuserer departementet på «den grønne brøken», og at det bare er utlån til store selskaper som skal telle med i beregningen. Finansdepartementet påpeker at det er uheldig for banker som har mange utlån til små og mellomstore bedrifter: «*Departementet oppfordrer derfor Kommisjonen til å vurdere endringer eller supplerende indikatorer som sikrer sammenlignbarhet på tvers av banker, og som gjør det mulig også for banker med få utlån til store foretak å synliggjøre arbeidet med å gjøre sine utlånsporteføljer grønnere*».

I Norges Banks rapport Finansiell stabilitet, fra november i år, står det at det er [uavklart hvordan rapporteringskravene vil slå ut på norske forhold](#), og nivået på grønne brøker for norske banker er derfor usikkert. «*Det er eksempelvis noe usikkerhet knyttet til om norske ordninger for blant annet energimerking av eiendom er tilpasset taksonomien*».

Forordning om en EU-standard for grønne obligasjoner

Europakommisjonen la i sommer fram et [forslag til forordning om grønne europeiske obligasjoner](#). Det er en ny standard. Det vil være frivillig å benytte den, både for offentlige og private aktører.

Standarden er basert på fire overordnede elementer:

- 1) Midlene som er skaffet ved utstedelse av obligasjonen skal utelukkende allokere til prosjekter som er i samsvar med EUs taksonomi.
- 2) Utstederen, en stat eller en virksomhet, pålegges krav om å rapportere om hvordan midlene er allokert og effekten på klima og miljø.
- 3) Utstederen skal underlegges ekstern kontroll for å sikre etterlevelse av forordningen og at prosjektene midlene har blitt brukt til er i tråd med taksonomien.
- 4) Slike eksterne aktører som tilbyr klassifiseringstjenester til utsteder av europeiske grønne obligasjoner må være registrert og underlagt tilsyn hos ESMA, EUs tilsynsmyndighet for verdipapirer.

Ifølge [den danske regjeringens notat til Folketinget](#) har forslaget generelt fått en god mottakelse i Rådet. Flere land har etterspurt en fleksibilitet i standarden, slik at ikke hele provenyet fra en grønn obligasjon skal oppfylle kravene i EU-taksonomien. Ifølge Politico støttes dette av både Tyskland og Frankrike, og i et utkast til kompromiss er det foreslått en [fleksibilitet på 20 prosent](#). Enkelte land ser gjerne at tilsynet med eksterne kontrollører også lå nasjonalt. Det slovenske formannskapet i EU har håp om at landene blir enige om en felles posisjon innen nyttår.

I [EØS-notatet](#) fra 20. juli i år, står det at Finanstilsynet har vurdert rettsakten som relevant og akseptabel. Det vises til at ESMA gis beslutningsmyndighet, og at det kan være behov for å vurdere tilpasninger, «*slik at dersom en EØS/EFTA-aktør ønsker å bli registrert i henhold til forslaget så skal søknad fremlegges EFTAs overvåkningsorgan*».

Klima- og miljøministeren vil redegjøre for:

Norges klima- og miljøsamarbeid med EU

Regjeringen viser til at det pågår omfattende regelverksprosesser i EU som også blir viktig for Norges grønne omstilling. Faggruppen omtaler her kort Norges forpliktelser knyttet til innsatsfordelingsforordningen og LULUCF-forordningen. I tillegg omtaler vi kort EUs nye regelverk og initiativ knyttet til klima og miljø som ville kunne få betydning for Norge:

Innsatsfordelingsforordningen 2021-2030

Kommisjonen fastsatte i desember 2020 nøyaktige, årlige [utslippsbudsjetter for ikke-kvotepliktig sektor](#) for perioden 2021-2030 for hvert enkelt medlemsland. Kommisjonen besluttet også hvor mange kvoter landene kan overføre fra kvotehandelssystemet ETS til de årlige utslippsbudsjettene for ikke-kvotepliktig sektor.

[Stortinget samtykket i juni 2019](#) til Norges deltakelse i innsatsfordelingsforordningen for perioden 2021-2030. I [EØS-komiteébeslutning nr. 269/2019](#) fra oktober 2019, erklærer Island og Norge at de på frivillig grunnlag akter å oppfylle de forpliktelsene som følger av at Innsatsfordelingsforordningen for perioden 2021-2030 er innlemmet i EØS-avtalens protokoll 31. Gjennom beslutningen i EØS-komiteéen fikk EFTAs overvåkingsorgan ESA myndighet til å fastsette tilsvarende utslippsbudsjetter for Norge og Island.

ESA presenterte den 21. juli 2021 [utslippsbudsjettene for ikke-kvotepliktig sektor i Norge og Island](#) for perioden 2021-2030. Det fremgår av budsjettet at Norge skal redusere utslippene til i underkant av 17,4 millioner tonn CO₂ekvivalenter i 2030 fra om lag 28,9 millioner tonn CO₂ekvivalenter i 2005. Det vil si en reduksjon på 40 prosent fra nivået i 2005.

Tabell 1: *Utslippsbudsjetter for ikke-kvotepliktig sektor i Island og Norge 2021-2030 (Kilde: ESA)*

ANNEX I

Values for the 2005 greenhouse gas emissions for Iceland and Norway pursuant to Article 4(3) of Regulation (EU) 2018/842

EFTA State	Total quantity in tonnes of CO ₂ equivalent
Iceland	3 109 329
Norway	28 925 334

ANNEX II

Annual emission allocations for Iceland and Norway for each year of the period from 2021 to 2030 pursuant to Article 4(3) of Regulation (EU) 2018/842, adjusted in accordance with Article 10 of that Regulation

EFTA State	Adjusted value of the annual emission allocation in tonnes of CO ₂ equivalent									
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Iceland	2 876 150	2 802 993	2 729 836	2 656 679	2 583 522	2 510 365	2 437 208	2 364 050	2 290 893	2 217 736
Norway	25 164 459	24 296 764	23 429 068	22 561 373	21 693 677	20 825 982	19 958 287	19 090 591	18 222 896	17 355 200

ANNEX III

Total quantities pursuant to Article 4(4) of Regulation (EU) 2018/842 that may be taken into account for Iceland and Norway's compliance under Article 9 of that Regulation

EFTA State	Total quantity in tonnes of CO ₂ equivalent
Iceland	1 243 732
Norway	5 785 067

I [Nasjonalbudsjettet for 2021](#) viser regjeringen til at utslippet av drivhusgasser fra ikke-kvotepliktig sektor anslås å være 24,0 millioner tonn CO₂ekvivalenter i 2025 og 19,4 millioner tonn CO₂ekvivalenter i 2030 basert på eksisterende virkemidler. Det betyr at utslippene må kuttes med ytterligere 10 prosent. At det er behov for ytterligere tiltak fremkommer også av [ESAs framdriftsrapport om Norges og Islands klimapolitikk](#).

Gjennom [EØS-komitébeslutning nr. 269/2019](#) har Norge også forpliktet seg til å oppfylle LULUCF-forordningen om utslipp og opptak av klimagasser fra arealbruk, arealbruksendring og skogbruk. ESA har fastsatt referansebane, [forest reference levels](#), for årene 2021-2025 for Norge og Island. I denne forpliktes Norge til et gjennomsnittlig opptak i forvaltet skog på nær 26,1 millioner tonn CO₂ekvivalenter per år i perioden 2021-2025.

Fit for 55

Kommisjonen la den 14. juli 2021 fram en klimapakke med forslag til en rekke rettsakter knyttet til EUs klimamål om minst 55 prosent reduksjon i nettoutslipp av drivhusgasser innen 2030 fra nivået i 1990. Her gir vi en kort oppsummering over de ulike forslagene i pakken:

Revisjon av kvotedirektivet [EUs kvotehandelssystem \(ETS\)](#)

Antall kvoter foreslås kuttet med 4,2 prosent per år. Det gir et kutt i kvoter i 2030 på 61 prosent fra 2005. Kommisjonen foreslår videre at kvotesystemet utvides til skipsfart, at den markedsstabiliserende reserven styrkes for å skape balanse i tilbud og etterspørsel etter kvoter, at Innovasjonsfondet styrkes, at alle auksjonsinntektene fra salg av kvoter brukes til klimatiltak (Norge har unntak fra dette kravet), at den årlige innstramningen i utslippsstandardene for vederlagsfrie kvoter økes fra 1,6 til 2,5 prosent, ved endringer i reglene for kvoteplikt for CO₂ som fanges, transporteres og lagres, og at det innføres et eget kvotesystem for utslipp fra veitrafikk og bygg.

Direktiv om revisjon av kvotedirektivet om [luftfartens bidrag til EUs klimamål og for å implementere en global markedsbasert mekanisme](#)

Det foreslås å konsolidere og gradvis redusere antall kvoter til luftfart, avgrense til kun flyvninger innad i EØS-området og øke andelen kvoter som auksjoneres.

Revisjon av beslutning [om antall kvoter som skal plasseres i den markedsstabiliserende reserven](#)

Det foreslås å videreføre unntaksregelen om at 24 prosent av kvotene avsettes som reserve fram til 2030.

Revisjon av [innsatsfordelingsforordningen](#)

For å sikre at utslippsmålene for ikke-kvotepliktig sektor oppnås innen 2030, foreslås det å øke kuttene under innsatsfordelingen med 10 prosent. Det betyr at medlemslandene mål økes fra 0-40 prosent til 10-50 prosent fra 2005 til 2030.

Overført til Norge vil dette kunne bety at utslippene fra ikke-kvotepliktig sektor skal reduseres til under 14,5 millioner tonn CO₂ekvivalenter, og ikke i underkant av 17,4 millioner tonn CO₂ekvivalenter som ESA nylig har fastsatt (se ovenfor).

Revisjon av [LULUCF-forordningen](#)

For årene 2026 til 2030 foreslås det at medlemslandene skal oppfylle årlige fastsatte mål om netto karbonopptak for LULUCF-sektoren. Dette skal til sammen resultere i et netto opptak på 310 millioner tonn CO₂ekv i 2030.

Revisjon av [forordningen om CO₂-utslippskrav til person- og varebiler](#)

Utslippsstandardene for personbiler og lette varebiler foreslås skjerpet:

- Gjennomsnittlig utslipp fra nye personbiler må reduseres med 55 % innen 1. januar 2030 sammenlignet med utslippsmålet for 2021. Per i dag er det fastsatt et reduksjonsmål på 37,5 %.
- Gjennomsnittlig utslipp fra nye lette varebiler må reduseres med 50 % innen 1. januar 2030 sammenlignet med utslippsmålet for 2021. Per i dag er det fastsatt et reduksjonsmål på 37,5 %.
- I perioden fra 1. januar 2025 til 31. desember 2029 skal lav- og nullutslipp til sammen utgjøre 15 % av kjøretøysflåten for personbiler og lette varebiler. Per i dag er bestemmelsen fra 1. januar 2025 uten spesifisert sluttdato.
- Gjennomsnittlig utslipp fra nye personbiler må reduseres med 100 % innen 1. januar 2035 sammenlignet med utslippsmålet for 2021. Per i dag er det ikke fastsatt noe reduksjonsmål for 2035.
- Gjennomsnittlig utslipp fra nye lette varebiler må reduseres med 100 % innen 1. januar 2035 sammenlignet med utslippsmålet for 2021. Per i dag er det ikke fastsatt noe reduksjonsmål for 2035.

Ny forordning om [infrastruktur for alternative drivstoff](#)

Det foreslås å sette bindene måltall for samlet installert effekt på offentlig tilgjengelige ladestasjoner i hvert medlemsland og krav til maksimum avstand mellom ladestasjoner og hydrogenstasjoner. Det foreslås også krav om tilgang til landstrøm for visse skip i TEN-T havner innen 2030, og tilgang til landstrøm på flyplasser for fly ved gate fra 1.1.2025, og ved annen oppstilling fra 2030.

Forslag til [forordning om fornybart og lavkarbondrivstoff i maritim sektor](#)

Det foreslås å sette krav til gjennomsnittlig utslippsintensitet (gram CO₂ per MJ megajoule) i energi- og drivstoffmiks i skip over 5 000 tonn. Krav til utslippsintensiteten skal reduseres gradvis fra -2 prosent i 2025 til -75 prosent i 2050 fra et referansenivå i 2020. Det foreslås å sette krav om landstrøm for containerskip og passasjerskip i EU-havner fra 2030. Krigsskip, støttefartøy for marinen, fiskefartøy, trebåter, båter uten maskinell framdrift og statlige skip som ikke brukes for kommersielle formål foreslås unntatt fra kravene.

Forslag til [forordning om å sikre like vilkår for bærekraftige drivstoff i luftfarten](#)

Det foreslås å øke andelen bærekraftig flydrivstoff fra 0,05 prosent til 2 prosent fra 2025. Kravet skal fremme produksjon og bruk av bærekraftig drivstoff. Det foreslås også et felles innblandingskrav til å sikre like konkurransevilkår på tvers av landegrensene. Luftfarten må bidra til å redusere utslippene fra transportsektoren med 90 prosent innen 2050. Per i dag er bare 0,05 prosent av jetdrivstoff i Europa bærekraftig biodrivstoff. Det tekniske potensialet er 50 prosent. Bærekraftig jetdrivstoff kan kutte CO₂-utslippene med opptil 80 prosent.

Revisjon av [fornybardirektivet](#)

EU har mål om at andelen fornybar energi skal være minst 32 prosent i 2030. For å nå klimamålet om nettokutt på 55 prosent, bør målet for fornybarandelen i 2030 økes til 40 prosent. Det skal settes spesifikke mål for transportsektoren, oppvarming og nedkjøling, bygninger og industrien. Alle medlemslandene må bidra til økt fornybarandel. Kriteriene for bærekraftig biodrivstoff foreslås skjerpet.

Revisjon av [energieffektiviseringsdirektivet](#)

EU har et mål om 32,5 prosent energieffektivisering innen 2030. Medlemslandene vil ikke fullt ut oppnå målet med foreløpig innmeldte bidrag. Det foreslås å øke ambisjonene nasjonalt og samlet. Kommisjonen foreslår at målet økes til 36 prosent energieffektivisering innen 2030, og at det etableres et rettsgrunnlag for prinsippet om energieffektivisering først. Det betyr at energieffektivisering skal vurderes før andre tiltak.

Energieffektiviseringsdirektivet er ikke tatt inn i EØS-avtalen.

Forslag til [forordning om CO2-grensetilpasningsmekanisme \(CBAM/klimatoll\)](#)

Fra 2023 foreslås innført en pris på utslipp av drivhusgasser på varer som importeres til EU. Prisen skal tilsvare den kvoteprisen som virksomheter i det europeiske kvotehandelssystemet (ETS) måtte betalt under produksjonen av varene. Ordningen skal innføres gradvis samtidig med at tildelingen av gratis utslippkvoter innenfor ETS utfases mot 2036.

Direktiv om revisjon av kvotedirektivet om [endringsbestemmelser om CO2-kompensasjon for luftfart](#)

FN har etablert et globalt markedsbasert system for å redusere utslipp fra luftfarten, CORSIA. Utgangspunktet for systemet er utslippene i 2019. Det er forventet at utslippet i 2021 neppe vil overstige nivået i 2019, og at luftfartsselskapene ikke trenger å kjøpe utslippsenheter i 2021. EU deltar i CORSIA og medlemsstatene må informere selskapene for å minimere selskapenes administrative byrder.

Sirkulær økonomi, natur- og miljøvern

Kommisjonen vedtok i mars 2020 en [handlingsplan for sirkulær økonomi](#). Planen er en av de sentrale delene av EUs g, og nødvendig for å nå målet om et klimanøytralt EU innen 2050 og for å stoppe tapet av Europas biologiske mangfold. Kommisjonen har laget en statusliste over [alle 35 pågående og kommende initiativ](#). Se nedenfor.

Kommisjonen la frem forslag til flere rettsakter den 28. oktober 2021:

- [Delegert forordning om de mest skadelige kjemikaliene i avfall](#). Formålet er å fjerne de mest skadelige stoffene fra våre omgivelser og for å sikre giftfri resirkulering og gjenbruk av trygge materialer og produkter.
- [Ny forordning om varer knyttet til avskoging og skogforringelse](#) i EU. Formålet er å sikre at innbyggerne i EU har garanti for at de produkter de kjøper i EU ikke bidrar til avskoging og skogforringelse.
- [Revidert forordning om eksport av avfall](#) fra EU med strengere regler for eksport av avfall, sikre mer effektiv utnyttelse av avfall som ressurs og for å unngå «waste trafficking».

Kommisjonen la også frem forslag til [ny jordstrategi](#) den 28. oktober 2021. Strategien skal gi samme beskyttelse av jordsmonn som av ferskvann, marint miljø og luft. Kommisjonen skal legge fram forslag til en ny lov om sunt jordsmonn i 2023. Kommisjonen la frem et forslag til [rammedirektiv om beskyttelse av jordsmonnet](#) i 2004, men trakk tilbake forslaget i 2014.

Som en del av den [sirkulære handlingsplanen](#) skal Kommisjonen foreslå:

- [regler for å vurdere bedriftenes «grønne påstander»](#) om egen miljøkvalitet
- [regler for å gi mer makt til forbrukerne](#) i den grønne omstillingen
- [strategi for bærekraftige tekstiler](#)
- [initiativ til bærekraftige produkter](#) inkludert en revisjon av økodesigndirektivet
- [reviderte krav til innpakking og innpakkingsavfall](#) oppdaterte regler for utslipp fra industrien
- revidert [CLP-forordningen](#) om klassifisering, merking og innpakking av kjemiske stoffer og blandinger
- [revidert direktiv om luftkvalitet](#) i løpet av 2022
- [handlingsplan for å bevare fiskeriressurser og beskytte marine økosystemer](#)
- [grenseverdier for vedvarende undersjøisk støy](#). (Omfatter støy fra til [energirelatert virksomhet](#) og annen menneskelig aktivitet.)

EU's handlingsplan for sirkulær økonomi

A SUSTAINABLE PRODUCT POLICY FRAMEWORK	
Legislative proposal for a sustainable product policy initiative	2021
Legislative proposal empowering consumers in the green transition	2021
Legislative and non-legislative measures establishing a new "right to repair"	2021
Legislative proposal on substantiating green claims	2021
Mandatory Green Public Procurement criteria and targets in sectoral legislation and phasing-in mandatory reporting on GPP	as of 2021
Review of the Industrial Emissions Directive, including the integration of circular economy practices in upcoming BREFs	as of 2021
Launch of an industry-led industrial symbiosis reporting and certification system	2022

KEY PRODUCT VALUE CHAINS	
Circular Electronics Initiative, common charger solution, and reward systems to return old devices	2021/2021
Review of the Directive on the restriction of the use of certain hazardous substances in electrical and electronic equipment and guidance to clarify its links with REACH and Ecodesign requirements	2021
Proposal for a new regulatory framework for batteries	2020
Review of the rules on end-of-life vehicles	2021
Review of the rules on proper treatment of waste oils	2022
Review to reinforce the essential requirements for packaging and reduce (over)packaging and packaging waste	2021
Mandatory requirements on recycled plastic content and plastic waste reduction measures for key products such as packaging, construction materials and vehicles	2021/2022
Restriction of intentionally added microplastics and measures on unintentional release of microplastics	2021
Policy framework for bio-based plastics and biodegradable or compostable plastics	2021
EU Strategy for Textiles	2021
Strategy for a Sustainable Built Environment	2021
Initiative to substitute single-use packaging, tableware and cutlery by reusable products in food services	2021

LESS WASTE, MORE VALUE	
Waste reduction targets for specific streams and other measures on waste prevention	2022
EU-wide harmonised model for separate collection of waste and labelling to facilitate separate collection	2022

Methodologies to track and minimise the presence of substances of concern in recycled materials and articles made thereof	2021
Harmonised information systems for the presence of substances of concern	2021
Scoping the development of further EU-wide end-of-waste and by-product criteria	2021
Revision of the rules on waste shipments	2021

MAKING THE CIRCULAR ECONOMY WORK FOR PEOPLE, REGIONS AND CITIES	
Supporting the circular economy transition through the Skills Agenda, the forthcoming Action Plan for Social Economy, the Pact for Skills and the European Social Fund Plus.	as of 2020
Supporting the circular economy transition through Cohesion policy funds, the Just Transition Mechanism and urban initiatives	as of 2020

CROSSCUTTING ACTIONS	
Improving measurement, modelling and policy tools to capture synergies between the circular economy and climate change mitigation and adaptation at EU and national level	as of 2020
Regulatory framework for the certification of carbon removals	2023
Reflecting circular economy objectives in the revision of the guidelines on state aid in the field of environment and energy	2021
Mainstreaming circular economy objectives in the context of the rules on non-financial reporting, and initiatives on sustainable corporate governance and on environmental accounting	2021/2021

LEADING EFFORTS AT GLOBAL LEVEL	
Leading efforts towards reaching a global agreement on plastics	as of 2020
Proposing a Global Circular Economy Alliance, and initiating discussions on an international agreement on the management of natural resources	as of 2021
Mainstreaming circular economy objectives in free trade agreements, in bilateral, regional and multilateral processes and agreements, and in EU external policy funding instruments	as of 2020

MONITORING THE PROGRESS	
Updating the Circular Economy Monitoring Framework to reflect new policy priorities and develop further indicators on resource use, including consumption and material footprints	2021

Rettsakter:

Neste møte i EØS-komiteen finner sted 10. desember 2021. Til møtet i Europautvalget 29. november foreligger en såkalt kommentert liste over EU-rettsakter som EØS-komiteen ville kunne fatte beslutninger om og innlemme i EØS-avtalen på sitt møte. Stortingets europautvalg skal konsulteres om alle nye rettsakter som tas inn i EØS-avtalen.

Rettsakter som krever samtykke

Seks av rettsaktene krever Stortingets samtykke og vil tas inn med forbehold om dette på møtet i EØS-komiteen 10. desember. De kommer derfor tilbake til Stortinget til ordinær behandling på et senere tidspunkt. Disse er alle omtalt i den kommenterte listen som er sendt Europautvalget i forkant av møtet. Vi omtaler kort fire av disse her:

Direktiv 2019/878 om kapitalkrav (CRD V)

EU vedtok våren 2019 en rekke endringer i EU's kapitalkravsregelverk (CRR/CRD) og krisehåndteringsregelverk (BRRD) for banker, basert på anbefalinger fra Baselkomiteen for

banktilsyn og forslag fra EU-kommisjonen. Disse omtales samlet som [bankreformpakken](#). På forrige møte i EØS-komiteen ble kapitalkravsforordningen (CRR) tatt inn i EØS-avtalen. Nå er det kapitalkravsdirektivet (CRD V) som skal tas inn.

Det står i informasjonen sendt Europautvalget at: «Reglene forventes å få betydelige økonomiske konsekvenser for foretak og enkelte medarbeidere i finansforetak. Reglene vil medføre endringer i kapitalkrav, og også endringer i godtgjøringsreglene for foretak og medarbeidere som ligger under de terskler som er fastsatt for unntak».

I høst la Europakommisjonen fram forslag til hvordan den siste delen av Basel-reformen skal gjennomføres i EU/EØS. Det var på forhånd knyttet spenning til hvordan Kommisjonen ville balansere kravet om å følge den internasjonale standarden, samtidig som man skal unngå å pålegge europeiske banker for strenge kapitalkrav i en tid hvor det er behov for at banker kan gi lån til gjenoppbygning og et grønt og digitalt skifte. Se omtale i [EU/EØS-nytt 3. november 2021](#).

Forordning 2015/2365 om gjennomsiktighet ved verdipapirfinansieringstransaksjoner
Stortinget har allerede gitt samtykket til å ta forordning 2015/2365, kalt STFR, inn i EØS-avtalen. Det skjedde ved behandling av [Prop. 100 S \(2015–2016\)](#) om deltakelse i EUs finanstilsyn. Stortingets vedtak ble gjort i henhold til Grunnlovens § 115 med krav om ¾ flertall. Stortingets vedtak gjaldt samtykke i «overføring av myndighet til å utøve beføyelser med direkte virkning i Norge til EFTAs overvåkingsorgan og EFTA-domstolen ved fremtidig innlemmelse i EØS-avtalen».

Forordning 2015/2365 innebærer myndighetsoverføring til EUs tilsynsmyndighet for verdipapirer (ESMA). I informasjonen som er sendt Europautvalget står det: «ESMA tillegges myndighet til å godkjenne og til å tilbakekalle tillatelser til å operere transaksjonsregistre. I forbindelse med tilsyn av transaksjonsregistre skal ESMA etter forordningen artikkel 9 nr. 1 også under STFR kunne utøve myndigheten som følger av EMIR artikkel 61 til 68, 73 og 74. Under EMIR er denne myndigheten lagt til EFTAs overvåkingsorgan (ESA) for EØS/EFTA-landene. Tilsvarende løsning legges til grunn for STFR». EØS/EFTA-landene sendte 23. juni i år et utkast til EØS-komiteebeslutning til EUs utenriksstjeneste (EEAS). Det framkommer ikke av informasjonen sendt Europautvalget hva innholdet i utkastet er, og om eller eventuelt hvorfor det er behov for et nytt samtykke fra Stortinget.

Forordning 2018/956 om overvåking og rapportering av CO₂-utslipp fra og drivstofforbruk for nye tunge kjøretøyer og

Forordning 2019/1242 om fastsettelse av CO₂-utslippsstandarder for nye tunge kjøretøyer
For begge disse rettsaktene gis Kommisjonen myndighet til å ilegge overtredelsesgebyr. Da tilsvarende regler om person- og varebiler ble tatt inn i EØS-avtalen, ble denne myndigheten gitt EFTAs overvåkingsorgan ESA. Ved behandlingen i Stortinget ble det lagt til grunn at myndighetsoverføringen var «lite inngripende».

Rettsakter som ikke krever samtykke

144 rettsakter fra gruppe 2 er også forespeilet tatt inn i EØS-avtalen på det kommende møtet i EØS-komiteen. Dette er rettsakter som ikke krever samtykke og som derfor ikke kommer tilbake til Stortinget til behandling.

Vi velger å kommentere kort én av rettsaktene, hvor handlingsrommet knyttet til EØS-relevans er relevant, nærmere bestemt om EØS-avtalen gjelder offshore. [EØS-avtalens geografiske virkeområde](#) er fastsatt i artikkel 126, og sier at avtalen kommer til anvendelse på Kongeriket Norges territorium. Norge legger til grunn at begrepet territorium skal forstås slik at det ikke omfatter den økonomisk sonen, kontinentalsokkelen og det åpne hav.

Kommisjonsforordning 2016/1199 - om offshore helikopteroperasjoner

Forordningen omtales ofte som HOFØ. I en pressemelding i mai 2017 kunngjorde Samferdselsdepartementet at det var regjeringens syn at [de delene av forordningen som gjelder helikopteroperasjoner offshore ikke er EØS-relevant](#), siden de faller utenfor EØS-avtalens geografiske virkeområde. Norge meddelte EFTA-sekretariatet at de ønsker at de delene som gjelder offshore-operasjonene fjernes fra forordningen ved tilpasningstekst. [Det kommer ikke fram av EØS-notatet](#) (sist oppdatert i 2017) hva som er resultatet av forhandlingene, og hva som er den endelige tilpasningsteksten. Rettsakt 2016/1199 om offshore helikopteroperasjoner har lenge vært på den foreløpige listen over rettsakter som planlegges å ta inn i EØS-avtalen, men har blitt trukket av EU.